

Các lập luận của Trung Quốc chủ yếu dựa trên sự diện giới chủ quan đối với các quy định của UNCLOS nói riêng và luật pháp quốc tế nói chung theo hướng có lợi cho Trung Quốc, bất chấp các thực tiễn pháp lý và án lệ quốc tế.

Trong chuyến thăm Mỹ từ ngày 23-25/2 vừa qua, Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị đã có [bài phát biểu](#) quan trọng trước Trung tâm Nghiên cứu Quốc tế và Chiến lược (CSIS) về chính sách đối ngoại và vai trò của ngành ngoại giao Trung Quốc. Đối với vịnh biển do Philippines khai xướng, ông Nghị nêu ra năm luận điểm bác bỏ thẩm quyền của Tòa Trọng tài và giá trị của vịnh biển, chủ yếu lập luận các quan điểm mà tờ trước đây nay chính phủ Trung Quốc đã nêu. Phần lớn các lập luận của Trung Quốc về vịnh biển đã bị Tòa Trọng tài theo Phụ lục VII bác bỏ trong [Phán quyết](#) đầu tiên về thẩm quyền ngày 29/10/2015 (Phán quyết). Bài viết dưới đây sẽ khái quát lại những lập luận của Trung Quốc và các phân tích, kết luận của Tòa trong

Phán quyết nói trên.

Lập trình của Trung Quốc với vịnh kiển Trừng tài do Philippines khai x

Đối với vịnh kiển, Trung Quốc thì hiện mặt lập trình chung, nhất quán là không tham gia và không thừa nhận thẩm quyền xét xử của Tòa Trừng tài. “ [Tài liệu lập trình](#) ”
xuất bản ngày 7/12/2014 là tài liệu quan trọng nhất, trình bày và hệ thống hóa các quan điểm của nước này với vịnh kiển và được Tòa Trừng tài sử dụng như một bằng chứng về lập trình của Trung Quốc. Bên cạnh đó, có thể kể đến các nguồn khác như các công hàm, tuyên bố, phát biểu của người phát ngôn, quan chức cấp cao của Trung Quốc – bao gồm cả phát biểu của Ngoại trưởng Vương Nghị.

Lập luận của Trung Quốc gồm năm luận điểm chính như sau:

- *Thứ nhất*, bản chất của vịnh kiển do Philippines khai x là các tranh chấp về chủ quyền các thực thể ở Trừng Sa. Vấn đề chủ quyền không thuộc phạm vi điều chỉnh của UNCLOS nên các quy định tranh chấp của UNCLOS không có thẩm quyền giải quyết
- *Thứ hai*, các chủ trừng tài quốc tế của các quốc gia đồng thuận của cả hai phía trong tranh chấp, vì Philippines đơn phương tiến hành khai kiển là trái với luật quốc tế và vịnh kiển không có giá trị với Trung Quốc.
- *Thứ ba*, Tuyên bố ủng hộ giữa các bên ở Biên Đông (DOC), Hiệp ước Hợp tác hữu nghị Đông Nam Á (TAC), các tuyên bố chung, biên bản cuộc họp, trao đổi, tham vấn giữa hai quốc gia... quy định các bên chỉ sử dụng duy nhất phương pháp đàm phán để giải quyết vấn đề Biên Đông. Vì Philippines đơn phương khai kiển là phá vỡ cam kết với Trung Quốc và các nước ASEAN.
- *Thứ tư*, giữa Trung Quốc và Philippines chưa có trao đổi cụ thể, thực chất về tranh chấp, vậy nên “nghĩa vụ trao đổi quan điểm” – một điều kiện tiên quyết của đàm phán các chủ thể tài phán của UNCLOS – chưa được hoàn thành, do đó

Philippines không thể sử dụng biện pháp trừng tài.

· *Thứ năm*, vì Trung Quốc đã tuyên bố loại trừ thẩm quyền của Tòa theo Điều 298 UNCLOS nên Trung Quốc không phải tham gia vào vịnh kiển và không bị ràng buộc vào quy định của Tòa Trừng tài.

Diên giãi ch quan các quy định của luật pháp quốc tế

Các lập luận của Trung Quốc chủ yếu dựa trên sự diên giãi ch quan đối với các quy định của UNCLOS nói riêng và luật pháp quốc tế nói chung theo hướng có lợi cho Trung Quốc, bất chấp các thực tiễn pháp lý và án lệ quốc tế. Dưới đây là các lý do:

Thứ nhất, tranh chấp được nêu trong đơn kiển của Philippines không phải là tranh chấp về chủ quyền

Tòa Trừng tài ghi nhận giữa Trung Quốc và Philippines (cũng như các bên yêu sách khác như Việt Nam, Malaysia, Đài Loan) có tranh chấp về chủ quyền các thực thể ở Trừng Sa. Nhưng các tranh chấp mà Philippines đưa ra Tòa không phải là tranh chấp về chủ quyền. Giữa hai quốc gia có thể tồn tại tranh chấp trên rất nhiều phương diện, và sự tồn tại của tranh chấp về chủ quyền không thể loại trừ tranh chấp trên các khía cạnh khác của vịnh kiển (Phán quyết, đoạn 152).

Trong vịnh kiển này Philippines đề trình 15 vấn đề, yêu cầu Tòa Trừng tài phán quyết 4 nội dung:

- (i) Yêu sách “đường lưỡi bò” là phi lý;
- (ii) Quy chế pháp lý cho một số thực thể ở Biển Đông;

(iii) Mỏt sỏ hoỏt đỏng gỏn đỏy cỏa Trung Quốc trỏn Biỏn ỏng lỏ vi phỏm UNCLOS, luỏt quỏc tỏ vủ an toỏn hàng hỏi, vi phỏm nghỏa vủ bỏo vủ mỏi trỏng biỏn vủ xỏm phỏm quyỏn lỏi chỏn đỏng cỏa Philippines trỏn biỏn;

(iv) Trung Quốc không đỏc cỏ thêm cỏc yỏu sỏch vủ hoỏt đỏng bỏt hỏp phỏp trong tỏng lỏi.

Tỏa nhỏn đỏnh: *mỏt*, Philippines không yỏu cỏu Tỏa tuyền bỏ chỏ quyỏn cỏa cỏc thỏc thỏ; *hai*, cỏc đỏ trỏnh cỏa Philippines cỏng không đỏi hỏi Tỏa phỏi giỏi quyỏt vủn đỏ chỏ quyỏn nhỏ lỏ đỏiu kiỏn tiỏn quyỏt. Vủ ngay cỏ khi Tỏa phỏn quyỏt cỏ lỏi cho Philippines thỏ cỏng không tỏo ra sỏ cỏng nhỏn giỏn tiỏp vủ chỏ quyỏn vủ không tỏo lỏi thỏ cho Philippines trong tranh chỏp chỏ quyỏn (Phỏn quyỏt, đỏn 153). Tỏa Trỏng tỏi cỏng bỏc bỏ lỏp luỏn cỏa Trung Quốc rỏng viỏc Philippines yỏu cỏu xỏc đỏnh quy chỏ phỏp lý cho cỏc

thỏc thỏ mỏ Trung Quốc đỏng chiỏm đỏng lỏ "nhỏm bỏc bỏ chỏ quyỏn cỏa Trung Quốc đỏi vỏi Trỏng Sa". Trỏi lỏi, tỏt cỏ cỏc tranh chỏp mỏ Philippines nỏu ra đỏiu lỏ tranh chỏp liỏn quan đỏn viỏc giỏi thỏch vủ ỏp đỏng UNCLOS (Phỏn quyỏt, đỏn 178).

Thỏ hai, cỏ chỏ giỏi quyỏt tranh chỏp cỏa UNCLOS cỏ cho phỏp mỏt bỏn đỏc đỏn phỏng khỏi kiỏn bỏn cỏn lỏi ra Tỏa Trỏng tỏi theo Phỏ lỏc VII .

UNCLOS quy đỏnh, khi cỏ tranh chỏp liỏn quan đỏn giỏi thỏch vủ ỏp đỏng Cỏng ỏc, cỏc bỏn tranh chỏp cỏ nghỏa vủ tiỏn hỏnh trao đỏi quan đỏim (ỏiỏu 283). Sỏu khi hoỏn thỏnh nghỏa vủ trao đỏi quan đỏim nhỏng tranh chỏp vủn chỏa đỏc giỏi quyỏt vủ giỏa cỏc bỏn không cỏ thỏa thuỏn khỏc, thỏ cỏ chỏ tỏi phỏn bỏt buỏc cỏa UNCLOS sỏ đỏc ỏp đỏng đỏ giỏi quyỏt tranh chỏp (ỏiỏu 286). Cỏ chỏ tỏi phỏn cỏa UNCLOS cho phỏp cỏc bỏn đỏc lỏa chỏn sỏ đỏng mỏt trong bỏn cỏ quan lỏ Tỏa ỏn Cỏng lý Quỏc tỏ (Tỏa ICJ) hoỏc Tỏa ỏn Quỏc tỏ vủ Luỏt Biỏn (Tỏa ITLOS) hoỏc Tỏa Trỏng tỏi tỏ chỏc theo Phỏ lỏc VII, hoỏc Tỏa Trỏng tỏi Phỏ lỏc VIII. (ỏiỏu 287).

Nỏu cỏc bỏn không thỏng nhỏt vủ lỏi cỏ chỏ tỏi phỏn thỏ Tỏa Trỏng tỏi Phỏ lỏc VII sỏ đỏc ỏp đỏng mỏt cỏch tỏ đỏng (ỏiỏu 287 (3)). Tỏa Trỏng tỏi Phỏ lỏc VII lỏ cỏ chỏ duy nhỏt mỏ mỏt bỏn cỏ thỏ đỏn phỏng khỏi kiỏn, không cỏn sỏ chỏp thuỏn cỏa bỏn cỏn lỏi. Nhỏ vủy, chỏ cỏn đỏp ỏng đỏc mỏt sỏ đỏiu kiỏn nhỏt đỏnh vủ thỏ

tỏc, mỏt bên trong tranh chỏp có quyỏn đỏn phỏng khỏi kiỏn bên còn lỏi ra cỏ chỏ Trỏng tài Phỏ lỏc VII cĩa UNCLOS. Trong phán quyỏt đỏu tiên, Tỏ Trỏng tài khỏng đỏnh rỏng cỏn cỏ theo đĩu 9, Phỏ lỏc VII UNCLOS thỏ viỏc Trung Quốc vỏng mỏt không phỏi là lý do đỏ Tỏ đỏng xem xét vĩa kiỏn (Phán quyỏt, đỏn 113).

Thỏ ba, Tỏ kỏt luỏn các vỏn bỏn, tuyên bỏ giỏa Philippines và Trung Quốc (nhỏ DOC, TAC, các tuyên bỏ song phỏng v.v...) không cỏn trỏ viỏc khỏi kiỏn cĩa Philippines.

Trung Quốc cho rỏng các tuyên bỏ song phỏng, bỏn ghi nhỏ, vỏn bỏn giỏa hai nỏc - đỏc biỏt là đỏu 4 DOC yỏu cỏu các quỏc gia ỏ Biỏn ỏng chỏ đỏc sỏ đỏng duy nhỏt biỏn pháp đỏm phán, không đỏc sỏ đỏng biỏn pháp tài phán đỏ giỏi quyỏt tranh chỏp Biỏn ỏng.

Tuy nhiên Tỏ Trỏng tài đỏ bác bỏ lỏp luỏn đỏy vì: (1) các vỏn bỏn, tuyên bỏ đỏc đỏ cỏp, ngay cỏ DOC chỏ là các tuyên bỏ chính trỏ, không có giá trỏ ràng buỏc vĩa pháp lý mà; và cho dù có giá trỏ ràng buỏc hay không thì (2) không có vỏn kiỏn nào nỏi các bên chỏ đỏc dùng cỏ chỏ đỏm phán và (3) và không có vỏn kiỏn nào tuyên bỏ lỏi trỏ cỏ chỏ tài phán cĩa UNCLOS. Ngỏc lỏi, DOC, TAC, các tuyên bỏ song phỏng giỏa Philippines và Trung Quốc còn thỏng xuyên đỏn chiỏu đỏn các nguyên tỏc và quy đỏnh cĩa UNCLOS. Vì thỏ, Tỏ kỏt luỏn gỏa các bên không có thỏa thuỏn lỏi trỏ thỏm quyỏn tài phán cĩa Tỏ. Và ngay cỏ khi các bên đỏ tuyên bỏ kiỏn trỏ theo đỏu đỏm phán thỏ khi thỏt bỏi hoỏc bỏ tỏc, bên còn lỏi vỏn có quyỏn sỏ đỏng cỏ chỏ tài phán cĩa UNCLOS (Phán quyỏt, đỏn 213, 216, 217, 223 và 237). Cỏn thỏn hỏn, Tỏ còn đỏnh mỏt đỏn khá dài (Phán quyỏt, đỏn 249 - 251) đỏ chỏng minh Philippines cỏng không vi phỏm nguyên tỏc estoppel (tiỏn hỏu bỏt nhỏt) khi tiỏn hành khỏi kiỏn.

Nhỏ vỏy, đỏu 4 DOC không cỏn trỏ các nỏc trong tranh chỏp Biỏn ỏng tiỏn hành khỏi kiỏn.

Thỏ tỏ, Tỏ Trỏng tài đỏ kỏt luỏn Philippines đỏ hoàn thành “nghỏa vỏ trao đỏi quan đỏm”, đỏ đỏu kiỏn đỏ sỏ đỏng cỏ chỏ Trỏng tài.

Tòa Trọng tài đã viển đản nhiệu án lệ, thậc tiệnn quậc tậ đặ kậ luậ: “trao đặ quan đặm” ở đặu 283 chặ cậnn là trao đặ vậ “phậng thậc giệi quyật tranh chặp”, không cậnn phậi là trao đặ vậ vậnn đặ thậc chặt, vậnn đặ nậi dung cậa tranh chặp (Phán quyật, đặnn 337).

Giậa Philippines và Trung Quốc đặ có nhiệu lệnn trao đặ quan đặm vậ phậng thậc giệi quyật tranh chặp nhậng không đặ đặnn thậng nhật: Trung Quốc muậnn giệi quyật bậng đầm phán song phậng, Philippines thậ muậnn đầm phán đầ phậng hoặc biệnn pháp tài phán. Tòa Trọng tài thậa nhậnn, theo quy đặnnh cậa luật quậc tậ, Philippines không có nghậa vậ phậi tiệp tậc duy trì trao đặ quan đặm nậu “tậ nhậnn thậy khậ nhậng đặt đặc thậa thuậnn đặ không còn.” (Phán quyật, đặnn 342). Vậ sậ lệnn trao đặ, Tòa Trọng tài không đặi hậi sậ lệnn và tậnn suậtt trao đặ phậi thậng xuyên, liệnn tậc đặ có thậ thậa mậnn đặu kiệnn vậ nghậa vậ trao đặ quan đặm. Tậ đặ, Tòa kậ luậ “nghậa vậ trao đặ quan đặm” đặ đặc hoàn thậnn (Phán quyật, đặnn 342, 343).

Thậ nậmm, tuyên bậ đầa trên đặu 298 chặ đặc áp đặng cho mậtt sậ loậi tranh chặp nhật đặnnh vậy nậnn Trung Quốc vậnn bậ rậng buậ cậ vào quyật đặnnh cậa Tòa đặi vậi các nậi dung khậc

Đặu 298 cho phép các quậc giậ đặc tuyên bậ loậi trậ khậi thậm quyậnn Tòa Trọng tài đặi vậi mậtt sậ loậi tranh chặp nhật đặnnh. Trung Quốc đặ tuyên bậ bậo lệu thậm quyậnn cậa Tòa Trọng tài vậi (i) tranh chặp liệnn quan đặnn “vậnnh lệch sậ” và “danh nghậa lệch sậ”; (ii) tranh chặp liệnn quan đặnn phân đặnnh biệnn và (iii) tranh chặp liệnn quan đặnn các hoậtt đặng quân sậ, hoậtt đặng chặp pháp trong lệnnh vậc đắnh cá và nghiệnn cậu khoa hậc biệnn trên vậng EEZ và thậm lệc đầa. Nhậ vậy, các tranh chặp nậmm ngoài ba nậi dung trên vậnn thuậc quyậnn tài phán cậa Tòa và vì cậ chặ tài phán cậa UNCLOS là bậtt buậ cậnn Trung Quốc không thậ tậ chậi phán quyật cậa Tòa.

Trong sậ các đặ trậnnh cậa Philippines, Tòa Trọng tài đặ xác đặnnh có 7/15 đặ trậnnh không thuậc trậng hập ngoậi lệ bậ loậi trậ khậi thậm quyậnn cậa Tòa theo đặu 297 và 298. 8/15 đặ trậnnh còn lệi, Tòa chậa có kậ luậnn vậ thậm quyậnn mà tậmm thậi gác lệi, xem xét tiệp cùng vậi phậnn tranh tậng vậ nậi dung (Phán quyật, đặnn 413). Nhậ vậy, ít nhậtt Tòa chặc chậnn có thậm quyậnn giệi quyật đặi vậi 7 nậi dung trong đặnn kiệnn cậa Philippines và theo nhiệu chuyệnn giậ luậtt pháp quậc tậ nhậnn đặnnh, sau phiệnn tranh tậng vậ mậtt nậi dung Tòa sậ quyật đặnnh có thậm quyậnn đặi vậi ít nhậtt 2 đặ trậnnh nậa

Trung Quốc và phán quyết cuối cùng của Tòa Trọng tài

Hiện đây, bài của Trung Quốc Chen Xiaodong tại Singapore có [bài viết](#) trên tờ Straits Times bình luận cho Trung Quốc với các luận điểm tương tự như của Ngoại trưởng Vương Nghị tại CSIS. Ông Chen còn cho rằng việc Trung Quốc không tham gia vào vịnh biển là một hình thức thực hiện quyền của nước này phù hợp với UNCLOS. Luận điểm này lập tức bị Giáo sư Robert Beckman, bài học Quốc gia Singapore và là một trong những chuyên gia hàng đầu thế giới về luật biển và giới quyết tranh chấp [phần bác](#)

Theo GS. Beckman: “UNCLOS không có điều khoản nào cho phép quốc gia ‘có quyền không tham gia vào vịnh biển’. Trái lại, UNCLOS quy định các quốc gia có nghĩa vụ hợp tác quá trình tiến trình của Tòa. UNCLOS còn quy định, nếu một bên không tham gia vào vịnh biển hoặc im lặng, bên còn lại vẫn có quyền đưa nghị Tòa tiến hành tiến trình và đưa ra phán quyết. Số việc một của một bên không làm ảnh hưởng đến việc xét xử. Và đây chính xác là những gì đang diễn ra ở vịnh biển giữa Philippines và Trung Quốc.”

Rõ ràng, bộ máy tuyên truyền và ngành ngoại giao Trung Quốc đang nỗ lực tìm kiếm lợi ích biển hợp lý cho thái độ “ba không” (không tham gia, không nộp biên tranh tụng và không chấp nhận phiên tòa) của nước này đối với vịnh biển. Tuy nhiên, đáng nhớ những nỗ lực này không đưa sự thuyết phục đối với chính giới, luật gia và chính quyền tài phán quốc tế.

Ở vịnh biển, tháng 5/2016, Tòa Trọng tài sẽ ra phán quyết cuối cùng về vịnh biển. Dựa trên lập luận Tòa trong phán quyết đầu tiên, các ý kiến của luật gia uy tín thế giới và phần trình bày khá thuyết phục của đoàn luật sư Philippines trong phiên tranh tụng lần hai diễn ra vào tháng 11/2015, đáng nhớ như các hội thẩm thẩm phán cho Philippines tại phán quyết chung cuối cùng là khá cao. Trong khi đó, tại Philippines khi xảy ra vịnh biển cho đến nay, Trung Quốc không ngừng có các hành động leo thang và mở rộng tranh chấp: chặn đường tiếp tế và đổ quân của Philippines ở bãi cạn James Shoal, xây dựng đảo ở Trường Sa, tăng cường hoạt động tuần tra trên biển v.v... Ngoại trưởng Ngoại giao Trung Quốc Hoa Xuân Oánh nói: “Trong vấn đề chủ quyền lãnh thổ cũng như lợi ích và quyền lợi trên biển, Trung Quốc sẽ không bao giờ chấp nhận một giới pháp có tính áp đặt hay đơn phương vi phạm các giới quyết tranh chấp có một bên tham gia”. [1] Chưa có một của nào cho thấy khả năng Trung Quốc sẽ chấp nhận phán quyết cuối cùng của Tòa Trọng tài. Nếu Trung Quốc chặn cách hành xử theo hướng này, Trung Quốc sẽ không chỉ đánh

mòt uy tín vò tò cách là mòt thành viên cò UNCLOS mà còn phá hòng hình ònh mòt còng quòc thân thiện, hiò hòa, “cai trò bòng pháp luòt” nhò nhòng gì mà ông Tòp đang cò gòng xây dòng trong nòc.

Vò Ngòc Diòp (Hòc viò Ngoò giao)

Bài viòt thuòc bòn quyòn Nghiên còu Biòn òng. òò nghò chò đòc đòn đòng link bài viòt, không đòng lòi khi chòa có sò đòng ý cò Ban Biên tòp.

[\[1\]](#) Phát biòu cò ngoò phát ngôn Hoa Xuân Oánh tòi Hòp báo cò Ngoò giao Trung Quòc ngày 14/7/2014, xem tòi http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1281250.shtml